

Arbeiderbladet

100889

Torsdag 24. oktober 1991

SENTRALBORD: 72 60 00

Årgang 107 Uke 43

Nr. 246

Løssalg kr. 7.00

ÅGES NYE EVENTYR

– Det er en god følelse å være tilbake – på en måte, sier Åge Aleksandersen. I morgen gir han ut «Laika», hans første platealbum på nesten tre år.

KULTUR ● SIDE 20

«EN ENSOM, LITEN GUTT»

Slik karakteriserte Jo Benkow vår avdøde monark, da han i går presenterte sin biografi om kong Olav. En bok som har vært strengt bevoktet av forlaget.

KULTUR ● SIDE 17

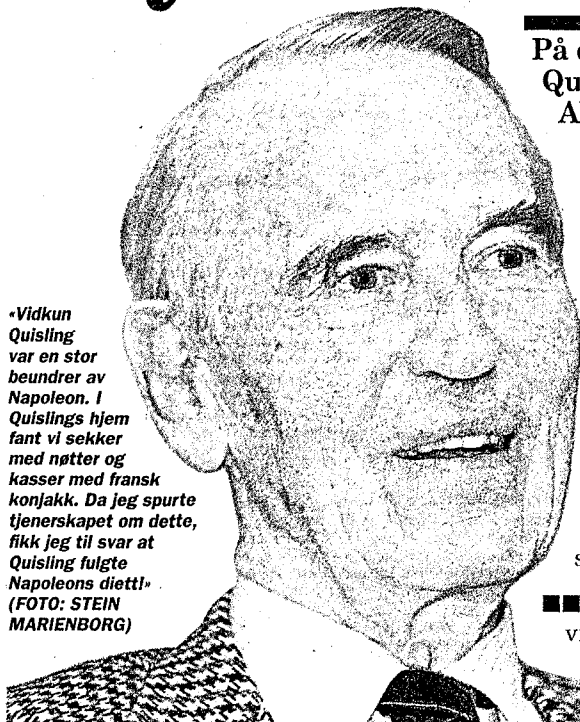
ELLINOR, EI ROSE

Ellinor Flor inntok i går «Annen Etage» på Continental, der hun luftet sine sofistikerte strikkeplagg og brettet ut sin livshistorie mellom to permer.

KULTUR ● SIDE 19

Hans B. Myhre har tiet i 46 år

Quislings vokter bryter tausheten

«Vidkun Quisling var en stor beundrer av Napoleon. I Quislings hjem fant vi sekker med nøtter og kasser med fransk konjakk. Da jeg spurte tjenerskapet om dette, fikk jeg til svar at Quisling fulgte Napoleons diett!» (FOTO: STEIN MARIENBORG)

På dagen 46 år etter at Vidkun Quisling ble henrettet på Akershus Festning, står mannen som kom landssvikeren nærmest i hans siste dager, fram i Arbeiderbladet.

■ Høyesterettsadvokat Hans B. Myhre (bildet) var fullmektig i landssvikpolitiet i 1945, og ble satt til å lede etterforskningen mot Quisling.

■ Myhre ble det eneste menneske Quisling kunne snakke med. I alt førte han 20 samtaler med den falne «Føreren», og samtlige er nøyte nedtegnet.

■ Myhre tegner bildet av en virkelighetsfjern mann som ikke kunne begripe hvorfor han satt bak lås og slå.

● SIDE 10-11

FOTO: TERJE ÅKERHÅUG

Thorvald inn da Gro sa nei

■ Perez de Cuellar ville ha Gro Harlem Brundtland som FNs høykommissær for flyktninger i 1989. Da Gro takket nei, fikk Thorvald Stoltenberg (bildet) jobben.

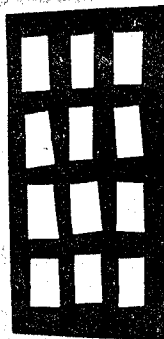
● SIDE 12

FOTO: MIMSY MØLLER

Gerd fikk beholde jobben

● SIDE 3

BOLIG & EIENDOMS

magasin

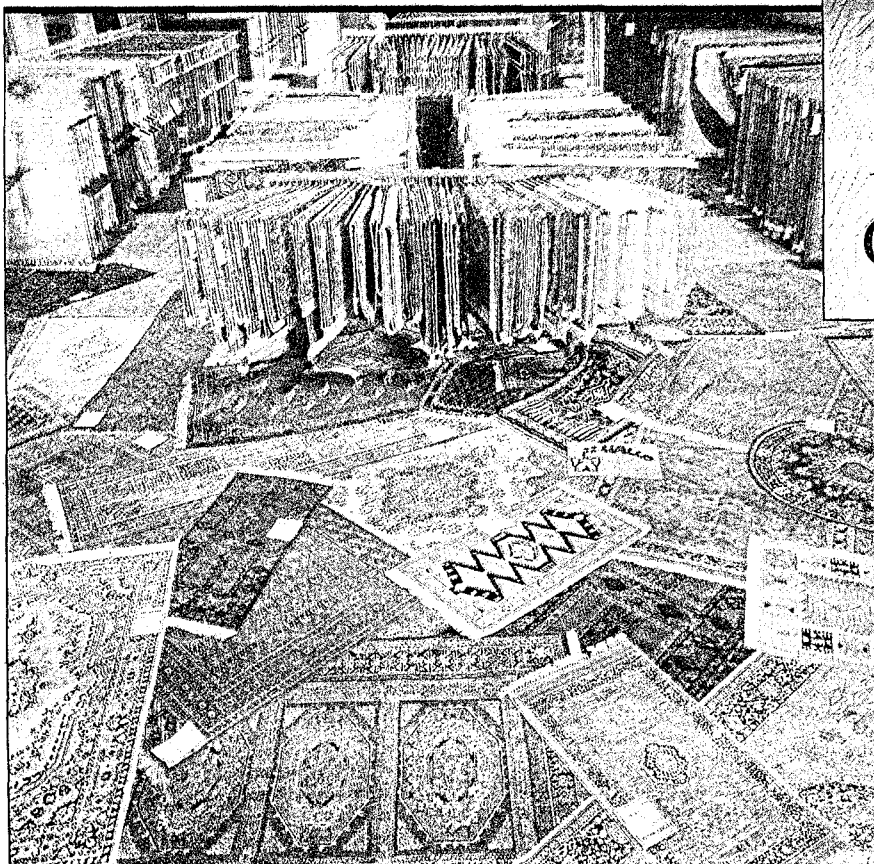
Torsdag 31. oktober kommer vi med et bolig- og eiendomsmagasin.

Bilaget vil inneholde: annonser for salg og kjøp av bolig - finansiering - lån - interiør og innbo.

Arbeiderbladet

Hans B. Myhre var det siste menneske Vidkun Quisling snakket med. Myhre har nøye nedtegnet sine 20 samtaler med Føreren, og sitter også på flere bilder av «funnene» på Gimle og Slottet.
(Foto: Stein Marlenborg).

ET HAV AV TEPPER OG LØPERE

VI FØRER ALT
FRA RIMELIGE WILTONTEPPER
TIL EKSKLUSIVE HÅNDKNYTTEDE
ORIENTALSKE TEPPER.

**PRØV TEPPET HJEMME
HOS DEG SELV –
FULL RETURRETT**

VELKOMMEN TIL

TEPPEABO

Tvetenveier 55, 3ryen/ØSLO
Tlf. 64 86 40, fax 64 48 29
MANDAG-FREDAG 9-20, LØRDAG 9-16

Den siste som snakket med Quisling

DET ER høyesterettsadvokat Hans B. Myhre som nå forteller disse utrolige historiene til Arbeiderbladet. Myhre gjennomførte flere avhør med Quisling på cella i Møllergata 19, og var en av de siste som snakket med Føreren før han ble henrettet 24. oktober 1945 på Akershus Festning.

Hans B. Myhre, som fortsatt driver advokatpraksis i Oslo, var tilknyttet landssvikpolitiet som politifullmektig i 1945. 9. mai ble han satt til å lede etterforskningen av Vidkun Quisling. Samme dag hadde Quisling overgitt seg frivillig, og ble satt på Møllergata 19 med brev- og besøksforbud. Dermed ble Myhre det eneste mennesket Quisling kunne snakke med. Quisling var ikke noe glad i Myhre, men hadde behov for å snakke med noen.

Myhres beretning om sin etterforskning og kontakt med Quisling, er også kildemateriale for Hans Fredrik Dahls andre bind av biografien om Quisling som kommer neste høst. Myhre sitter på mye stoff, blant annet er alle hans tjuv samtaler med Quisling nøyaktig nedtegnet.

Virkelighetsfjern

Det første møtet mellom Quisling og Myhre fant sted på Møllergata 19 den 10. mai 1945. Hans dominerende kone, Maria, fikk ikke besøke ham. Det ble Myhre som måtte ta med rene skjorter, jakker, blomster og annet til fangen. Det var en kummerlig og spartansk cello Quisling ble plassert i. Han måtte sitte på brisen. Men han så på seg selv som en statsjef, og innerst inne trodde han nok at han ville bli frigitt når «misforståelsene» var oppklart.

— Første gang jeg trådte inn i cellen til Quisling, var han veldig indignert, forteller Myhre. Quisling sa: «I går ble jeg oppringt på Gimle av rikspolisjefen Sven Arntsen som sa han ville arrestere meg. Jeg har ikke utnevnt ham. Er dette en revolusjon?»

Quisling skjønte med andre ord ikke hva som hadde skjedd, han var fjernt fra virkeligheten. Han kunne ikke begripe hvorfor han var satt bak lås og slå.

Beundret Napoleon

Myhres etterforskning førte ham også til Quislings hjem Gimle, og til Slottet der Føreren hadde innredet kontor i dronningens dagligstue. Og hva fant han ikke! Kapellet på Slottet var for eksempel ominnredet til lagerplass for planer. Og Myhre forteller følgende historie fra Gimle:

— Quisling var en stor beundrer av Napoleon. Han hadde innredet et rom på Gimle der han hadde bilder av Napoleon på veggen, og Napoleons sabel. Gjemt i skap og kott fant jeg sekker med nøtter og kasser med fransk konjakk. Da jeg spurte tjenerskapet — for det var jo et tjenerskap på Gimle — om dette, fikk jeg til svar at Føreren hadde samme diett som Napoleon, med andre ord nøtter og konjakk!

Vidkun Quisling beundret Napoleon og likte hans diett med nøtter og konjakk. Han ønsket å tre tilbake som sogneprest i Fyresdal, og ved arrestasjonen i mai 1945 så han på seg selv som en martyr. Han viste aldri tegn på anger. Quisling så på seg selv som anglofil, men mente at England var for svak til å stoppe bolsjevikene. Derfor satset han på Tyskland.

— Dette la jeg fram for Quisling ved neste forhør i cellen. Han ble ildred og rasende. Da jeg oppga hvem som var mine kilder ble han enda rødere. Vanligvis var han helt likblek i huden. Han likte slett ikke denne avsløringen, og ville ikke at den skulle bli kjent. Quisling skulle være stor nok i seg selv.

Sogneprest i Fyresdal

— På Gimle fant jeg også et håndskrevet brev, forteller Myhre. — Det var stilet til kirke- og undervisningsminister Skancke, og datert 24. april 1945. Brevet var ikke underskrevet, men håndskriften var Quislings. Brevet var en søknad der Quisling søkte om å bli sogneprest i Fyresdal! Jeg tok med brevet og viste det til Quisling. Han fortalte da at han hadde vist det til Skancke som hadde frarådet ham å sende det. Søknaden var begrunnet med at Quisling alltid hadde vært interessert i religion og filosofi. Han viste til at både hans far og farfar hadde vært sogneprester i Fyresdal. Jeg fant også ut at Quisling hadde forberedt denne retretten godt. Tidligere hadde han ekspropriert og tatt i besittelse prestegården på Fyresdal og flere andre eiendommer på stedet. Han mente jo at det bare var å forsyne seg.

— I mai 1945 opprettet også Quisling et arbeiderfond på 10 millioner kroner, forteller Myhre. — Han fortalte meg at pengene stammet fra flyktningebø. Igjen mente han det bare var å forsyne seg. Jeg fant også sigaretter på Gimle som han hadde tatt med fra Slottet. Og han gjemte bort verdifulle malerier som han hadde forsynt seg med. Så ble han da også dømt for simpelt tyveri!

Tyske hær i Norge

— Under en av våre samtaler fortalte Quisling at i forbindelse med Tysklands sammenbrudd var det utarbeidet planer for den tyske hær i Norge. Hele hæren på om lag 400.000 mann skulle naturaliseres som norske statsborgere og kjempe i den norske hær mot bolsjevismen med utgangspunkt i Festung Norwegen. Jeg spurte ham hvordan dette kunne arrangeres. Quisling svarte at han som statsjef ved lov hadde myndighet til å gi hvem som helst norsk statsborgerskap.

Quislings testamente

— Mitt siste møte med Quisling fant sted etter at dødsdommen var avsagt, forteller

• Av TONE BRATTELI

Quisling i retten.

Myhre. — Da ble han flyttet til samme celle som Ole Høiland og Gjest Baardsen hadde sittet i på Akershus Festning 100 år tidligere. Quisling tok dødsdommen som en martyr. Han trodde han var vår tids Messias. Gjennom alle mine samtaler med Quisling fikk vi en viss fortrolighet, og under denne samtalen kom han med sitt testamente. Ordrett sa Quisling:

«Dette er siste gang vi møtes, Myhre, og jeg vil fortelle Dem hvorfor jeg handlet som jeg gjorde. Jeg har alltid vært anglofil, men etter det jeg opplevde i Russland i 20-årene var jeg redd for at bolsjevikene også skulle overta resten av Europa. Jeg mente England var for svak til å stå imot. Tyskerne var de eneste som kunne stoppe dem. Derfor satset jeg på Tyskland. Skal jeg spå om fremtiden tror jeg russerne sammen med tyskerne tar England, og dermed er vi ferdige».

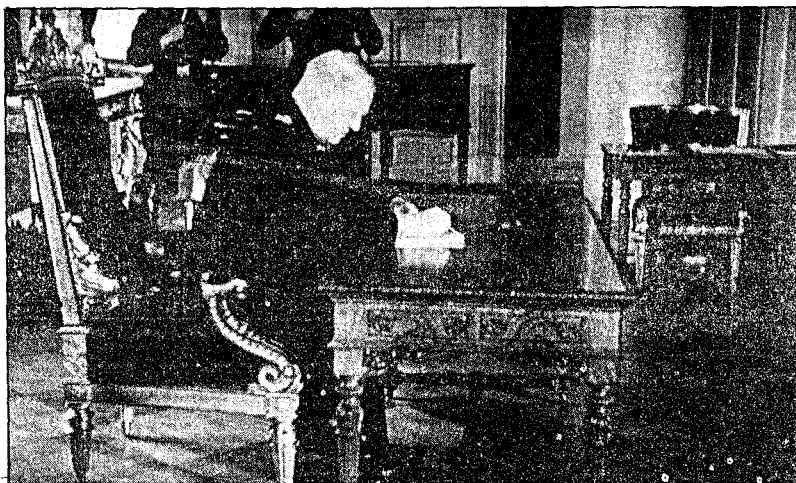
Hellig Olav og Jesus

Quisling skrev også et brev til broren i oktober 1945, like før han ble skutt. I dette brevet sammenlikner han seg med Hellig Olav og Jesus. — «Han gikk døden i møte med verdens beste samvittighet, uten å vise noe tegn til anger og med klippet på seg selv, forteller Myhre. — Han var et hundre prosent selvpoptatt menneske, og viste ingen nervøsitet eller angst. Jeg mener han fikk som fortjent. Hadde han ikke blitt dømt til døden ville antakelig de allierte ha hentet ham og skutt ham. Han måtte dø. Jeg har en tykk bunke papirer der forherrene mine er skrevet ned. Og jeg tror han snakket sant ut fra sine premisser. Han løy ikke, men han skjønte overhodet ikke hva som foregikk. Han så på seg selv som Føreren som ble forrådt av sitt folk. Hele tilværelsen hans var full av paradokser, og han manglet fullstendig logisk sans. Det fantes overhodet ingen karisma hos mannen, han smilte aldri og var alltid likblek. Men han var begavet, og hadde klistert hjørne. Jeg er enig med Hans Fredrik Dahl som hevder at han var fanget av sine egne ideer.

— Hans kone, Maria, tronet som en dronning på Gimle. Hun var nok mye av hans ærgjerrighet. Hele innredningen i livet på Gimle bar preg av høye ambisjoner. Heller ikke hun skjønte hva som foregikk. En gang jeg var på Gimle var hun omgitt av tjenerskapet. Garteneren så seg snitt til å gå over til «fienden». Da skre Maria: «Forræder, forræder, du svikt Quislings sak!» Husk at dette var etter mai 1945.

Uskyldig

Klokka 2 om natta 24. oktober 1945 ble Quisling hentet og brakt til en vegg som var reist ved knutetårnet på Akershus festning. Armene ble bundet, og han fikk bli for øyene. Et hvitt papirark ble festet i hjertet. Det siste han sa var: — Jeg uskyldig!

Quisling innredet dronningens dagligstue på Slottet til sitt arbeidsværelse.